

vi ikke have det, og saalænge vi høre saa ansete Mænd som dem, jeg nylig har nævnt, erklære, at Kirkeritualet er en Regjeringsgag, forekommer det mig, at det netop er overordentlig farligt at kalde en Commission tillive, som maaskee kunde styrke en Regjering i at give f. Ex. en kongelig Anordning, hvorved et heelt nyt Kirkeritual blev flaaet fast og paabudt for alle Menigheder i Landet. Den ærede Minister har ganske vist erklæret, at han ikke tænkte paa at røre ved Ritualet, men vi have ingen Borgen for, at han vedbliver at være Minister, saalænge denne Bevilling vedbliver at løbe, og jeg troer, at de Fleste maae være enige med mig om, at et Kirkeritual, forestrevet ved kongelig Anordning, uden at der er givet Menighederne Leilighed til at erklære sig mod Indførelsen af et saadant nyt almindeligt Ritual, kan have overordentlig farlige og beklagelige Følger for Folkekirken. Jeg kan saaledes ikke see rettere, end at en Commission er Noget, som vi paa ingen Maade maae bevilge Penge til, men som vi tværtimod meget maae ønske at blive frie for. Men ikke desto mindre skal jeg af de Hensyn, jeg før omtalte, strække mig saavidt imod Ministerens Forslag, som det er mig muligt, og endogsaa give min Stemme til en saadan Commission, saasnart Valgmenighedslovens Stadsfæstelse knyttes som en varig Betingelse til den. For mig har denne Lov nemlig i den Henseende den store Betydning, at den er en videre Udvikling af det Grundlag for den kommende Forsatning, der er givet i Sognebaandsløsningsloven. Det er et Grundlag, der tidt har været anfægtet, ja, man har jo endogsaa seet, at man har villet danne Menighedsraad eller Naad, som man kaldte Menighedsraad, men som i Virkeligheden vare Sognemenighedsraad, uden i mindste Maade at tage Hensyn til hiint Grundlag. Naar man derimod videre udvikler dette trods den reiste Modstand, da har jeg det Haab, at vi ikke ville komme til nogen Kirkeforsatning, medmindre denne bygges paa virkelige Menigheder, Menigheder, som ikke ere sammenholdte ved Sognegrændser, men ved frivillig Tilslutning omkring deres Præster, og det er jo dette, hvorom Striden egentlig dreier sig mellem de forskjellige Opfattelser af

Spørgsmaalet om Kirkens Forsatning. Man har, talte saameget om den rette Opfattelse af Grundlovens § 75, og ganske vist kan derom være forskjellige Meninger. Jeg har den Overbeviisning, som jeg ogsaa tidligere har udtalt, at der ikke ligger Andet i denne Paragraph, end at Folkekirken bestaaende Forsatning skal ordnes ved Lov, naar den skal ordnes, og ikke f. Ex. ved kongelig Anordning. Andre kunne have en anden Mening, men det, hvorom der strides, er jo egentlig ikke dette, men derimod, om hvorledes Forsatningen skal være. Vi, som have hiint Opfattelse af § 75, ønske ligesaa fuldt som de, der have en anden, ogsaa en ny Forsatning for Folkekirken, og naar man saa siger, at Spørgsmaalet dog idetmindste er det, om denne Forsatning skal indeholde en Repræsentation eller ikke, saa svarer jeg, at dette heller ikke, idetmindste ikke for mig, er Spørgsmaalet. Jeg ønsker, at Menighederne fremtidig maae faae Indflydelse paa Ordningen af de kirkelige Anliggender, som maae være Folkekirken alene forbeholdte, og som ikke bør føres frem for den lovgivende Magt, og jeg seer ikke, hvorledes Menighederne ville kunne faae en saadan Indflydelse derpaa undtagen gennem en Repræsentation. Jeg for mit Vedkommende har altsaa Intet mod en Forsatning, hvori der kommer en Repræsentation, naar den kun udgaaer fra Menighederne. Her er netop Strids-spørgsmaalet, hvorledes denne Repræsentation skal indrettes, om den idetmindste for en væsentlig Deel skal udgaae fraoven, saa at de af Staten eller af Folkekirken Styrelse udnævnte Embedsmænd faaer en overveiende Indflydelse i Repræsentationen, eller ikke; med andre Ord, Spørgsmaalet er, om vi skulle have en Geistlighedskirke eller en Menighedskirke, en Kirke, hvor det væsentlig er Geistligheden, der bestemmer og styrer Alt, eller hvor det er Menigheden, der i det Væsentlige gjør det, og her er det, jeg bestemt stiller mig paa Menighedsstandpunktet, og forsaavidt jeg har opfattet Stemningen i dette Thing, troer jeg at turde sige, at det ogsaa er dette, som Thinget vil, hvorimod man fra høifirkelig Side vil bygge Forsatningen fraoven, hvorsfor vi jo ogsaa have hørt anføre som en Indvending mod Valgmenighedsloven, at man ved denne bygger fra-